

Místopisná komise a revize názvosloví ve 20. století

Téma přednášky volně navazuje na předchozí téma Vývoj toponomastiky. Doplnuje je zvláště o činnost onomastiků v 2. polovině 20. století a o vývojový pohyb toponymie v 2. polovině 20. a na počátku století 21.

Jak už bylo zmíněno v předchozích hodinách, Místopisná komise (dále MK) byla zřízena 1913 při tehdejší České akademii pro vědy, slovesnost a umění. K jejímu založení značně přispěl historik **J. V. Šimák**. Personálně byla zastoupena jak historiky, tak jazykovědci, což odráželo tehdejší postavení onomastiky na pomezí zmíněných věd. Její činnost bez přerušení trvá dodnes, jen od r. 1982 nese název *Onomastická komise ČSAV*, dnes jen *Onomastická komise*.

Primárním cílem komise bylo **uvést do pořádku místní a pomístní názvosloví v českých zemích**, a tím tak zabránit „vytrvalé germanizaci starobyklých jmen místních“ (Lutterer 1983: 10). Nutnost přejmenování a úpravy toponymie se naplno projevila po r. 1918 - snaha vrátit poněmčeným a různě zkomoleným místním jménům jednotné podoby. Pro účely politické, statistické (podklad pro sčítání lidu), dopravní (železniční stanice, poštovní úřady), vojenské (mapy), výukové (ve školách). Navíc nový stát se rozšířil o další území - Slovenska a bývalé Podkarpatské Rusi. Období 20. let 20. stol. je tedy charakteristické standardizací názvosloví (aplikovaná onomastika).

Předpokladem a podkladem pro úpravu názvosloví mělo být sepsání místopisné publikace, která by obsahovala přesné podoby MJ a PJ, doplněné historickými doklady. MK proto zahájila rozsáhlý **anketový soupis** nářečních podob místních jmen a sběr jmen pomístních. Pro tento cíl byly rozeslány do všech obcí dotazníky, a sice v české variantě pro české obce, v německé variantě pro německé obce. Požadovaly se úřední i lidové názvy obcí, měst, osad, rovněž údaje o gramatickém čísle, odvozování obyvatelských jmen apod. K tomu se

vypisovaly doklady i z archivních pramenů. V oblastech, kde žili Češi a Němci pohromadě, byly s výzkumem problémy, protože německé obyvatelstvo většinou bránilo tomu, aby byly do soupisů uváděny také české podoby jmen. Není tedy onymický materiál získaný na základě tohoto výzkumu z oblastí národnostně smíšených oblastí zcela spolehlivý a reprezentativní. (Přesto byl využit: A. Profous jej včlenil, a to zvláště nářeční podoby MJ, do svého slovníku *Místní jména v Čechách*. Poprvé tak jsou v toponymickém slovníku soustavněji uváděny nářeční podoby toponym.)

Výzkum však nebyl doveden do konce a materiál zůstal neúplný - a velký úkol, tj. sestavení slovníku MJ Čech, Moravy a Slezska, zůstal prozatím nerealizovaný. Dalším úkolem Místopisné komise byl poradní hlas při přejmenovávání obcí. Např. *Býkovice* m. *Bejkovice* (odstr. nář. jevu), *Čerčany* m. *Černčany* (respektování zjednodušené výslovnosti); jiné: *Hloubětín* m. pův. pejorativního *Hloupětín*, obyvatelé moravské obce *Břuchotín* požadovali změnu na *Bohutín*: „název Břuchotín budí všude jen smích, který se přenáší i na obyvatele osady, zejména pak mezi žactvem je příčinou posměchu.“ (nepřejmenováno, dnes osada obce Křelov); podobně např. občané obce *Císařská Kuchyně* (u Českého Brodu) požadovali *Občanská kuchyně*, protože prý „stát rakousko-uherský byl přeměněn v republiku a oni jako řádní občané státu trvají na odstranění této potupné připomínky bývalého mocnářství (další in Lutterer 1983:18).

Činností MK ale postupně ubývalo - oproti původnímu velkolepému plánu sběru toponym – nabývala MK spíše funkce pouze poradního orgánu státní správy. Opuštěn byl velký původní plán soupisu PJ a MJ a MK řešila případy lavinovitě se šířících požadavků na přejmenování, mnohdy kuriózních (viz výše).

Vývoj činnosti MK zastavila druhá světová válka. Po ní však stála naše země před stejným problémem jako po r. 1918: uvést do pořádku místní a pomístní názvosloví, neboť to bylo důležité pro spoje, armádu, geografii,

kartografy i rozvíjející se hospodářství, zejména stavebnictví (potřeba katastrálních map i jiných map – na nich musí být PJ jako důležité orientační body). Nastupuje období rozmachu činnosti MK: znovu byla prováděna revize jednak místního, jednak pomístního názvosloví. Rozsáhlá přejmenovací činnost měla za cíl odstranit jména německého původu a vytvořit české názvy pro stovky osad, které měly do té doby jen jméno německé (jen v Čechách jich bylo 555). V letech 1945-55 realizovaly vládní instituce za spolupráce s MK hlavní vlnu odněmčování MJ (změny v Čechách jsou zachyceny Šmilauerem v V. díle Pf slovníku, s. 317-336, z Moravy a Slezska HŠ 2, s. 897n.).

Zásady přejmenovávání byly stejné, MK však tentokrát více dbala na iniciativu a přání místních obyvatel. Šlo sice o umělý a řízený zásah do české toponymie, ale nová jména byla tvořena tak, aby byla - pokud možno - zachována historická kontinuita se starým jménem.

Složitější byla situace u mnohem početnějších PJ. Revize pomístního názvosloví probíhala v 50. letech (od r. 1952) a týkala se hlavně pohraničních oblastí, asi 250 tisíc jmen. Bylo třeba nahradit německá pomístní jména, která upadla v zapomenutí, protože jejich uživatelé byli odsunuti, jmény novými, která by dobře sloužila novým usedlíkům. Za tímto účelem byla vytvořena zvláštní komise při ministerstvu vnitra, složená z lidí různých profesí, ale MK v ní byla zastoupena jedním svým členem. Úpravy jednotlivých názvů (MJ i PJ) byly vedeny ve všech vlnách přejmenovávání několika způsoby (Hanzalová na materiálu PJ):

- 1. Příímý překlad** – užíval se tam, kde pův. něm. PJ bylo jasné, a etymologicky průhledné. Překlad umožnil uchovat kontinuitu starého a nového jména, což bylo zárukou, že PJ budou spolehlivě plnit své onymické funkce (identifikační, orientační). Např. *Bílá skála – Weissen Felsen, Weissenstein*. Za příímý překlad se pokládají i případy typu *U tří křížů – Drei Kreuz Berg, Bílý kříž – Beim Weissen Kreuz*, kdy se liší pův. a nové PJ pádem a ne/přítomností předložky; něm. PJ byla většinou

složená (kompozita), čeština častěji odvozuje: proto sem patří i typ *Hřeben – Kammberg, Stražiště - Hutberg*. Z MJ jsou to např. MJ *Glasberg - Sklená, Valdorf - Lesná, Lichtvard - Světlá, Sandhýbl - Písečná*.

2. PJ se však velmi často opakují a mapy přece jen vyžadují větší pestrost, protože zachycují rozsáhlejší území než katastr jedné obce. Proto bylo třeba volit za opakující se jména různé překlady – tzv. **překlady volné**: vychází se z významu německého jména, ale česky se hledá jiný způsob vyjádření. Např. časté PJ *Galgenberg* je překládáno nejen jako *Šibeničník, Šibeničný vrch*, ale i metaforicky, např. *Na spravedlnosti*; pod. *Spitzberk – Špičník, Špička, Homole, Baba*.
3. **Rebohemizace** – mnohá pův. česká PJ byla německy mluvícími obyvateli přejata a pouze adaptována výslovnostně. Docházelo tedy k navracení původní české podoby: *Bystřice > Wistritz* (poněmč.) > *Bystřice, Hůrka - Harke*; u dvouslovných názvů mohl být do něm. přeložen název jen částečně: např. *Žižkův příkop - Žižka Graben*. MJ *Najfunk* nahrazeno *Stříbrné Hory*, což je pův. PJ související s těžbou stříbra (z něm. *Neufang* 'nový začátek', šlo o nově otevřené doly na stříbro).
4. Vytvoření českého pomístního jména **názvukem** na německé PJ, postup ojedinělý: *Koppe – Kupa, Bílý Vrch - Bileberg*; MJ *Heindorf - Hejnov*.
5. **Tvoření nových jmen** na předloze nezávislých se uplatňuje tam, kde bylo pův. něm. PJ nesrozumitelné (*Perbil – Jahodník*) nebo u PJ obsahujících VJ osoby (*Franzensberg – Táhlý vrch*), nebo kde se PJ jevílo jako příliš feudální (*Kaiserberg – Srázný vrch*); MJ *Friedberg - Žulová*. Nově vzniklé názvy byly nejčastěji motivovány tvarem objektu (*Homole-Klunger Berg*), polohou (*Dolní cesta - Hirschweg*), porostem (*Bezinky - Hollerberg*), blízkým objektem (*Za cihelnou - Weinfelder*)
6. Často se **PJ** tvořila **od MJ**, protože jejich prostřednictvím mohla jednoznačně lokalizovat a identifikovat (*Ašský rybník - Asch Bach*,

Nejdecký Špičák – Spitzberg, Chlumská hora - Klum Berg). Zvláště z MJ se tvoří přívlastky, výhoda – přesná lokalizace a apelativní základy se pak mohou opakovat. Jelikož je tento model pojmenování typický a přirozený jak pro německá, tak pro česká jména, taková nově vytvořená jména dobře zapadala do anoikonymického systému.

Cela akce revize PJ je hodnocena jako úspěšná. Přejmenování však nepostihlo pouze bývalé německé oblasti, popř. národnostně smíšené, ale i ostatní, české území. Z důvodů administrativních a správních bylo totiž potřeba přesně specifikovat obce. Tak byly rozlišovány pomocí přívlastků obce stejnojmenné: např. pův. *Boršice*, jedny u Uh. Hradiště, jedny u Uh. Ostroha, přejmenovány na *Boršice u Blatnice*, *Boršice u Buchlovic*; tři vsi *Hluboké*: přejm. na *Hluboké Dvory* (Tišnov), *Hluboké u Kunštátu*, *Lesní Hluboké* (u Velké Bíteše), několikero *Kunčic*: *Dolejší Kunčice*, *Hořejší Kunčice*, *Kunčice pod Ondřejníkem*.

Jména historických měst však byla zachována (*Bruntál, Frýdek, Frýdlant, Fryšták, Kunštát, Kynžvart, Nymburk, Rychnov, Šumperk, Žamberk*). Stejně tak se ještě i dnes setkáme v mnoha obcích na Moravě, ve Slezsku i v Čechách s PJ pův. německými, a sice v různě adaptovaných podobách: *Rajčula* (*Reitschule*), *Štoahýbl* (*Steinhübel*; v počeštěné podobě bav. nář. diftong), *Muttergottesberg - Mutrák* (zkrácení + český sufix) apod.

Názvoslovné komise pracovaly po celé období 20. století a podle potřeby pracují dodnes. Vždy se skládají z historiků, jazykovědců, osvětových pracovníků, zástupců příslušných místních úřadů a místních obyvatel. Připomeňme si, že to byla zásluha vědecké autority Vl. Šmilauera (ač hluboce věřící člověk a nekomunista, byl oblíben v socialistické i kapitalistické cizině), že si Praha ponechala i v 50. letech většinu starých uličních názvů a pomístních jmen (urbanonym). V Brně působil v názvoslovné komisi a asi dodnes působí R. Šrámek. Úpravám uličních názvů bude věnována zvláštní přednáška.

V 80. letech se v okr. Brno – venkov vypracovávaly podrobné katastrální mapy. Při geodézii v Brně, pod vedením ing. Silvestra, pracovala taková názvoslovná komise, členkou byla i J. Pleskalová. Rozhodovalo se, která PJ, jež na podkladovou mapu vnesli tamější obyvatelé a obecní úřad (a s oporou o starší katastrální mapy), do této mapy přijdou. Této činnosti byla věnována velká péče a do mapy se dostala jen jména náležitá.

Vývoj oikonymie a anoikonymie v průběhu 20. a na počátku 21. století

Už bylo několikrát uvedeno, že dnes užívaná toponymie je výsledkem předchozího vývoje a vývoj v ní probíhá neustále. Obsahuje jména starobylá (předslovanské PJ *Říp*, MJ *Praha* s doklady z r. 965) i nedávno vzniklá (MJ *Havířov*, *Zlín – Gottwaldov - Zlín*, brněnské sídliště *Lesná*, nová PJ v chatařských oblastech).

Oikonyma: v minulém století už mnoho oikonym nevzniklo, a pokud ano, tvořily se v duchu modelů ze 17. - 19. stol. Šlo spíše o jednotliviny (uvedený *Havířov*) nebo o procesy spojování a rozpojování obcí (*Frydek-Místek*, *Rájec-Jestřebí*). Jinak oikonym po roce 1945 spíše výrazně ubylo, a to hlavně malých osad v pohraničních oblastech.

Výraznější pohyb se odehrával v **anoikonymii**.

Anoikonymie

Plynulý vývoj PJ byl v druhé polovině 20. století přerušeno dvěma převratnými společenskými změnami, jež měly za následek výraznou redukci počtu PJ. Prvním z nich byl hromadný **odsun Němců** z ČSR a dosídlení dotčených oblastí především Čechy a Slováky. Měl za následek výraznou redukci německých PJ na území ČSR. V obcích, v nichž žilo do roku 1945 90-100 % Němců, byla po jejich odsunu sídelní kontinuita přerušena. Německá PJ upadla v zapomenutí a noví usedlíci si pro své potřeby tvořili nová PJ motivovaná nejčastěji polohou nebo druhem pojmenovávaného objektu (např. ne příliš invenční *Za nádražím*, *U Vojtiškových*, *Jedlová hora*, *Louka*). Jestliže

v obci zůstala část německých obyvatel, popř. českých obyvatel znalých původní anoikonymie, mnohá německá PJ se udržela. Zvláštní je případ *Hustopečí u Brna*, kde téměř 90 % německou anoikonymii uchovali Češi, kteří původně u Němců sloužili a po jejich vyhnání převzali jejich pozemky. Jinak se uchovala jen anoikonyma označující důležité orientační body známé v širokém okolí (např. kopec *Hoprich* v Čechách; Matúšová, Pomístní jména v Čechách, 1995). Po roce 1945 bylo pomístní názvosloví revidováno. V původně německých oblastech spíše výrazně (viz výše), probíhala však i v oblastech s nepřetržitým českým osídlením. Zde se revize týkala jen jejich hláskosloví, pravopisu, tvarosloví, slovtvorby, při čemž se upřednostňovaly jejich spisovné podoby (*Mezi vrchama – Mezi vrchy*).

Další úbytek pomístního názvosloví způsobila změna společenského zřízení, která v r. 1948 vedla k zrušení soukromého vlastnictví a ke kolektivizaci zemědělství, vzniku JZD. Někdejší soukromé pozemky byly **scelovány** ve větší celky, tzv. **hony**. Ty byly utvořeny buďto z jednoho pozemku, nebo ze dvou a více bývalých pozemků, přičemž meze mezi nimi se rozoraly. S důsledky těchto zásahů se potýkáme dodnes (zničení remízků - úbytek koroptví, studánek atd., ztráta úrodné půdy, její dnešní postupné proměny v začínající „poušť“). Nové hony dostaly buď čísla, nebo nová PJ. Pokud vznikl hon spojením několika částí, názvem se stávalo PJ některého z dílčích pozemků (*Díly a Za potokem – hon Díly*). Pokud se tvořily nové názvy honů, měly podobné motivy jako nová PJ v pohraničí: polohu – *Za vodojemem, Za vepřínem, U včelína, U jatek* (obvykle podle nějaké nové, výrazné stavby), častou motivací bylo jméno bývalého vlastníka (*Horákovo, Na Šedovém, Hudcova louka*) nebo převedením pozemku do jiné obce (*Vavřinecko – pozemek dříve patřil do obce Vavřinec*). Jiné motivy jsou vzácné, např. *Ukrajina* – rozsáhlý a úrodný hon. Někdy se nové hony i číslovaly. Mnohá z původních PJ tak vycházela z užívání.

Od 90. let dodnes sice došlo jednak k transformaci a zániku družstev, vracení pozemků bývalým majitelům, ale ti už většinou kontinuitu neudrží,

pozemky prodávají nebo pronajímají. Anoikonymie se opět mění: situace zatím prozkoumána není, ale starých jmen dále ubývá. Záleží na konkrétních poměrech v jednotlivých obcích. Ale jedno je jisté: Nová jména už tak pestrý repertoár netvoří, spíše jsou tvořena stereotypně. Nově je zkoumána tzv. živá toponymie (podrobněji David (ed.): Toponyma. Kulturní dědictví a paměť míst, 2016).

Ubývání PJ si byl vědom i V. Šmilauer: pokusil se tedy pracovat na zachování ubývajících jmen, když vyzval v 60. letech **ke sběru PJ**. Na celém území se toho ujal ÚJČ, bylo sebráno 500 000 PJ v Čechách a asi 220 000 PJ na Moravě a přilehlém Slezsku (viz některá další přednáška). Díky soupisové akci disponuje česká onomastika - jako jediná ve slovanských zemích - úplným korpusem jmen sídlištních a téměř úplným materiálem jmen pomístních.

O sběru PJ viz Šrámkova nezkrácená studie do Kapitol (od s. 66n.). Bylo by zajímavé sbírat teď PJ v terénu a porovnávat je se starým sběrem. Něco jako Anoikonymie v proměně století. Mohla by být DP nebo RP.

Organizace onomastické vědy: pracoviště, periodika, významné osoby

ČR

Onomastika je dnes pěstována jednak na Akademii věd ČR, jednak na univerzitách. Na AV ČR (dříve ČSAV) existuje v Ústavu pro jazyk český, který se dělí na jednotlivá oddělení. V jeho onomastickém úseku (sídlí v **Praze** na Valentinské ul. č. 1; zal. r. 1969) pracoval kolektiv onomastiků **Libuše Olivová-Nezbedová** (důchod), **Jitka Malenínská** (důchod), **Jana Matúšová**, **Milan Harvalík**, **Pavel Štěpán**, **Milena Mackovičová**, **Žaneta Procházková**; jejich publikace významně přispívají k dalšímu rozvoji onomastiky. Tito mají bádání v oblasti onomastiky v popisu práce, účastní se grantů, zpracovávají zvláště PJ, reprezentují českou onomastiku ve světě (zvl. M. Harvalík), vydávají jediný český onomastický časopis, podílejí se také na televizních pořadech o jménech

(např. M. Harvalík a P. Štěpán v Divnopisu). M. Harvalík se podílí rovněž na výuce onomastiky na pražské filozofické fakultě.

Do r. 1993 bylo též onomastické pracoviště v **Brně**, při dialektologickém oddělení (Veveří). Působili v něm **Rudolf Šrámek** a **Jana Pleskalová**, věnovali se moravským místním jménům (R. Šrámek) a posléze pomístním jménům (oba). Podíleli se na organizování sběru PJ, sami také PJ sbírali v terénu. Následně materiál do určité míry zpracovali: uspořádali kartotéku pomístních jmen, napsali řadu toponomastických studií a připravili do tisku *Heslář ke Slovníku pomístních jmen* (1993). V r. 1993 odešli oba na Masarykovu univerzitu, kde působí jako vysokoškolští učitelé (J. Pleskalová na FF, R. Šrámek na PedF). Práce na slovníku pomístních jmen tak byly přerušeny. Onomastika byla však na dialektologickém oddělení obnovena v r. 2005. Tehdy pracoviště, do té doby zpracovávající nářečí (ČJA), pod vedením M. Šipkové získalo grant na digitalizaci materiálu PJ. Grant byl rokem 2007 ukončen a pracoviště získalo na dalších několik let další grant. Obě pracoviště, brněnské i pražské, pracují na slovníku pomístních jmen (bude zvláštní přednáška).

Výuka onomastiky se stala rovněž trvalou součástí studijních programů na vysokých školách na filozofických a pedagogických fakultách. Probíhá formou přednášek nebo výběrových/povinných seminářů, onomastická témata se objevují jako témata bakalářských, magisterských i doktorských prací. Zcela specifické místo mají diplomové a seminární práce, které vznikaly v 80. letech na univerzitách v Brně a v Ostravě v souvislosti se soupisem PJ - měly za cíl zmapovat pomístní jména v lokalitách, kde neprobíhal soupis, resp. odkud se nevrátily dotazníky. Onomastika se vyučuje na univerzitě v Brně, Ostravě, Hradci Králové, Ústí nad Labem. Na MU (PedF) se konaly každoročně onomastické exkurze, při nichž se zkoumá přímo v terénu repertoár PJ v dané lokalitě, příjmení, hypokoristika, variantnost pojmenování, nářeční podoba proprii apod. (R. Šrámek - školený dialektolog, takže umí dělat výzkum).

Až do 2. světové války byla onomastika (a toponomastika obzvlášť) silně zastoupena v historických oborech a v univerzitní výuce byla většinou prezentována jako pomocná věda historická. Počínaje činností V. Šmilauera na Karlově univerzitě nabyla charakter relativně samostatné disciplíny stojící na pomezí jazykovědy, historie a jiných věd. Teprve od 60. let se stala součástí lingvistiky.

Poznatky onomastického bádání jsou přibližovány široké veřejnosti prostřednictvím pořadů v televizi a rozhlase (*Hezky česky o jménech, Divnopis, O češtině*).

Česká onomastika má v zahraničí dobrý zvuk. Zejména její základní díla toponomastická, antroponomastická a teoretické studie jsou ve světě uznávány. Čeští onomastikové jsou členy mezinárodních komisí a podílejí se na mezinárodních úkolech.

O standardizaci toponym na mezinárodní úrovni viz příslušné heslo v Novém enc. slovníku češtiny (2017).

Periodika a konference

V r. 1960 začal vycházet český onomastický časopis, dosud jediný u nás, **Zpravodaj Místopisné komise ČSAV** (zkratka ZMK), od r. 1983 byl přejmenován na **Onomastický zpravodaj** (zkratka OZ), od 1995 na **Acta onomastica** (AO). Mapuje veškeré onomastické dění v naší zemi a nedůležitější počiny slovanské i neslovanské onomastiky. Jako příloha vychází *Onomastické práce* (dosud 4 svazky).

Pravidelně jsou u nás pořádány také mezinárodní onomastické konference. Za éry Československa to byly československé konference, poté samostatné české a slovenské. Slovenské jsou o něco živější, v ČR nejsou konány pravidelně. Jsou pořádány také celostátní onomastické semináře (poslední v lednu 2008 v Hradci Králové). Jak z konferencí, tak ze seminářů vycházejí sborníky, z nichž některé obsahují metodologicky významné posuny.

Pro onomastiku mají samozřejmě význam i jiné publikace. Z nich stojí za připomenutí zvláště *Historická geografie*, kterou vydává Historický ústav AV ČR Praha od r. 1968. U zrodu stál Zdeněk Boháč (zemřel r. 2001).

V současnosti vychází 1x za 2 roky, je sborníkového charakteru. Do starších ročníků (70. léta) hodně psali i historikové a regionální historikové (Žemlička, Hosák), dnes věnované také např. elektronickému zpracování starších map.

Mezinárodní organizace

Onomastika se rozvíjí i v jiných zemích. Velkou tradici má v Německu, konkrétně v saském Lipsku se donedávna studoval samostatný obor onomastika (v rámci slavistiky). Jinak se rozvíjí hodně ve Skandinávii (Švédsko), Rakousko, Anglie, ve slovanských zemích zvláště Polsko.

Badatele na poli onomastiky sdružuje mezinárodní organizace *International Council of Onomastic Sciences* (ICOS; <http://www.icosweb.net/>). Cílem této organizace je podporování, zastoupení a koordinace onomastických výzkumů na národní úrovni a v interdisciplinárních souvislostech. Členem ICOSu se může stát každý vědec, který pracuje na poli vědecké onomastiky. ICOS vydává časopis *Onoma* (řec. „slovo“), vychází každý rok. Byl založen r. 1950 a obsahuje aktuální statě z různých odvětví onomastiky a do r. 1996 obsahoval také bibliografii onomastiky (od té doby se připravuje projekt bibliografie na webu). Publikuje se zde v jednom z mezinárodních jazyků. ICOS pořádá každé tři roky velký mezinárodní kongres, první ročníky se konaly s většími odstupy (první byl v Paříži r. 1938).

1. Paris 1938	11. Sofia 1972
2. Paris 1947	12. Bern 1975
3. Bruxelles 1949	13. Kraków 1978
4. Uppsala 1952	14. Ann Arbor 1981
5. Salamanca 1955	15. Leipzig 1984
6. München 1958	16. Québec 1987
7. Firenze 1961	17. Helsinky 1990
8. Amsterdam 1963	18. Trier 1993
9. London 1966	19. Aberdeen 1996
10. Wien 1969	20. Santiago de Compostela 1999

21. Uppsala 2002
22. Pisa 2005

23. York University, Toronto, Canada,
August 2008 (17. - 22. srpna)

Referáty přednesené na kongresech vychází ve sbornících a představují vždy nejaktuálnější výsledky bádání ve světě. Česká onomastika je v ICOSu také zastoupena rovněž: M. Harvalík dokonce byl prezidentem výkonného komitétu ICOSu, rovněž členem i sekce bibliografie, předsedal sekci terminologie a je v redakci časopisu *Onoma*. Dříve byli členy i I. Lutterer a R. Šrámek.

Česká onomastika je zastoupena i v *Mezinárodní komisi pro slovanskou onomastiku při Mezinárodním komitétu slavistů*.

Literatura:

Lutterer, Ivan: K sedmdesátému výročí založení Místopisné komise ČSAV. OZ, 24, 1983, s. 10-21

Hanzalová, Libuše: Revize pomístního názvosloví po r. 1945. ZMK, 16, 1975, s. 600-605

Šmilauer, Vladimír: Revize českých pomístních jmen. NŘ, 40, 1957, č. 9-10, s. 260-277

ČČM: *Časopis společnosti vlasteneckého muzeum v Čechách, od 1831 Časopis českého muzeum, od 1855 Časopis musea království českého, dnes Časopis Národního muzea*
NESČ